

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Arkadaş Bağlılığının İncelenmesi¹

An Investigation About Friendship Correlation Among University Freshman Students

Gülşen ULAŞ KARAAHMETOĞLU

Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu

Havva Kaçan SOFTA

Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu

Hicran KÖR

Deva Koleji Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ankara

Gözde KARAGÖZOĞLU

Özel Eskişehir TSG Sakarya Hastanesi, Eskişehir

Makale Geliş Tarihi: 22.04.2016

Yayına Kabul Tarihi: 11.05.2017

Özet

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin arkadaş ilişkilerini bazı değişkenler açısından incelemektir. Çalışma, üniversite birinci sınıfta öğrenim gören 519 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu ve Arkadaş Bağlılık Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi ve tukey testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, akademik birim, kardeş sayısı, aile yapısı, anne- baba eğitim durumu ve mesleği, öğrenci geliri ile arkadaş ilişkili puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ancak öğrencilerin arkadaş ilişkili puanları ile cinsiyetleri, aile ilişkileri, yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Arkadaş ilişkisi, üniversite öğrencileri, anne- baba eğitim durumu*

Abstract

The aim of the present study is to investigate the friendship correlation among university freshman students according to some variables. For this purpose, research were conducted on 519 freshman student. The data obtained from the study collected on "Personel information form" and "friend correlation scale" were analyzed using number, percentage, average, standart deviation, independent groups t test, one-way analysis of variance and tukey test. According to results of the study, statistically significant relationships were found between academical department, number of sister/brother, educational status of father/mother and

1. Bu çalışma Uluslararası Taşköprü Pompeiopolis Bilim Kültür Sanat Araştırmaları Sempozyumu'nda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

occupation, economical income of student and friendship correlation. Nevertheless there is no relationship with the friendship correlation numbers of students between genders, family relationship and their ages.

Key words: Friendship correlation, university students, educational status of father/mother.

1. Giriş

Tüm canlılar gibi insanın, yaşamını sürdürmek için; fizyolojik ihtiyaçları ve bunun yanı sıra çevresindeki insanlara karşı duyduğu bağlılığı ve yakınlığı ifade eden sevgi/ait olma gibi sosyal ihtiyaçları da vardır (Türkdoğan ve Duru 2011). Bu ihtiyaçların karşılanmasında aile çok önemli rol oynar; çocukluk döneminde başlayan sevgi ve ait olma gereksinimi ergenlik döneminde arkadaş grupları ile devam eder (Koç 2004).

Fiziksel, sosyal ve ruhsal açıdan birçok değişim ve gelişimin ortaya çıktığı ergenlikte başlayan hızlı büyüme, bu dönemin sonunda bedensel, cinsel, ruhsal ve sosyal olgunlaşma ile biter. Bir gruba kabul edilmek, grubun içinde kalabilmek, aileden ayrışma çabası içinde olan ergenin ihtiyaç duyduğu bir durum olduğundan arkadaşların önemi artar ve yaşıt grubunun etkisi en fazla bu dönemde görülür. (Bee and Boyd 2009).

Birey yaşamın ilk gününden itibaren ailesi ve çevresiyle etkileşimlerinden kişiliğinin ve ruhsal yapısının temellerini oluşturur. Bu yapılar, daha sonraki dönemlerde kişilerle kurulan ilişkilerle devam eder. Bu nedenle uygun akran ilişkileri kuramayan ergenler yeterince sağlıklı ve mutlu yaşayamadıklarından duygusal problemler yaşayabilirler (Deniz 2006, Terzi ve Çankaya 2009, Sarı 2012).

Stresli ve sıkıntılı bir geçiş dönemi olan ergenlikte, güvenli arkadaş ilişkileri kurabilen ve arkadaşlarından destek alabilen gençler, sağlıklı bir şekilde toplumsallaşmakta, kendilerini yeterli ve başarılı hissetmekte, yeteneklerini geliştirmekte ve özgüven sahibi olmaktadır (Elbir 2000, Salı 2010).

Toplumların yarınları için büyük önem taşıyan ergenlerin her yönden sağlıklı ve mutlu yetiştirilmeleri için, kişilik gelişimleri çok önemlidir. Ergenlik döneminde büyük önem kazanan arkadaş ilişkileri ergen üzerinde büyük ve kalıcı bir etkiye sahip olup sonraki hayatının şekillenmesine öncülük etmektedir. Üniversiteye başlamış aileden uzaklaşmış ergenler için arkadaşları daha önceki dönemlerden çok daha fazla önem kazanmaktadır. Bu nedenle gençlerin yeni yaşamlarında karşılaşılabilecekleri sorunların azaltılmasında sağlıklı ilişkiler geliştirmelerinde olumlu ya da olumsuz etkilere sahip arkadaş bağlılıklarının karşılaştırılması ve gerekli uygulamalara yön vermesi için üniversitesi öğrencilerinin arkadaş bağlılık düzeylerinin incelenmesinin önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir (Deniz 2006).

Araştırmanın Amacı

Ergenlik döneminde arkadaş ilişkileri önem kazanmaktadır. Bu dönemde kurulan

arkadaşlıklar ergen üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğundan ergenin bundan sonraki hayatının şekillenmesine katkı sağlayacak uygulamalara veri tabanı oluşturmak için Kastamonu Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin arkadaşlıklar düzeylerinin incelenmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Araştırmanın Problemi

Bu amaca yönelik olarak problem cümlesi “üniversite birinci sınıf öğrencilerinin arkadaşlıklar düzeylerini etkileyen faktörler nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Problem cümlesine bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Üniversite öğrencilerinin arkadaşlıklar düzeyleri ile öğrenim gördükleri fakülte arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin arkadaşlıklar düzeyleri ile anne- baba eğitimi ve mesleği arasında bir ilişki var mıdır?
- Üniversite öğrencilerinin arkadaşlıklar düzeyleri ile cinsiyet, yaş ve gelir durumu arasında bir ilişki var mıdır?

2. Yöntem

Bu araştırma tanımlayıcı olarak, Kastamonu Üniversitesi kampüsünde 2014-2015 eğitim-öğretim döneminde yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Kastamonu Üniversitesinde eğitim gören birinci sınıf öğrencileri; örneklem grubunu ise tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu, Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi’ndeki öğrenciler oluşturmuştur. Hedeflenen 825 öğrenciden 519 tanesine ulaşılmıştır. Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu’ndan 184 öğrenci, Fen Edebiyat Fakültesi’nden 168 öğrenci, Eğitim Fakültesinden 167 öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrenci seçiminde gönüllülük esas alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin tanımlanmasına ilişkin olarak literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan form on beş sorudan oluşmaktadır.

Arkadaş Bağlılık Ölçeği (ABÖ)

Armsden ve Greenberg (1987) tarafından geliştirilmiş olan ölçek ergenlerin arkadaşlarıyla arasındaki bilişsel-duyuşsal bağlılığın boyutlarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek Hortaçsu ve Oral (1991) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Yirmi beş madde den oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. Madde puanları, her zaman 5 puan, çoğunlukla

4 puan, bazen 3 puan, nadiren 2 puan, hiçbir zaman 1 puan olarak kodlanmıştır. Löker, (1999) yaptığı geçerlik-güvenirlilik çalışmasında, ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısını .92 olarak hesaplamıştır. Maddelerin birbiriyle korelasyonu .51 ile .75 arasında dağılım göstermiştir. Toplam puan aralığı 25-125 arasındadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, arkadaşlara olan güçlü bağlılığa işaret etmektedir.

Veri Toplama Töntemi

Anket formları Aralık 2014 ve Ocak 2015 tarihleri arasında Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu, Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi'ndeki 1. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Veri toplama aracını uygulamadan önce araştırmacılar tarafından öğrencilere araştırmaya ilişkin bilgi verilmiş ve araştırmaya katılımın gönüllülük ilkesine bağlı olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce Yüksekokul Müdürlüğü'nden ve Fakülte Dekanlıkların'dan izin alınmıştır. Öğrencilere gerekli açıklama yapılmış ve sözlü onamları alınmıştır. Anket formunun uygulanması yaklaşık olarak yaklaşık on dakika sürmüştür.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır.

Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Tek yönlü (One-way) Anova testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Tukey testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin, %63,0'ü kız, %37,0'si erkek; %35,4'ü Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulunda, %32,4'ü Fen Edebiyat Fakültesinde, %32,2'si Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte; %37,0'si 18 yaşında; %71,7'si çekirdek aileye sahip; %49,5'i ilde yaşamakta; %31,4'ü özel yurttan kalmakta; %87,1'inin anne ve babasının birlikte yaşadığı saptanmıştır.

Öğrencilerin, baba eğitim durumu %28,9'u ilköğretim; anne eğitim durumu %43,7'si ilköğretim; baba mesleği %26'sı işçi; anne mesleği %82,7'si ev hanımı, aile gelir durumu %42,4'ü 901-1800, öğrencilerin aylık gelir durumu %43,2'si 0-200 olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca öğrencilerin ailesiyle olan ilişkisi %40,5 çok iyi; öğrencilerin arkadaşlarıyla olan ilişkisi %49,9 iyi olarak saptanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre arkadaş bağlılık ölçeğinin puan ortalamaları dağılımı

Cinsiyet	n	x	SS	t	P
Kız	327	3,48	0,34	1,560	0,141
Erkek	192	3,42	0,43		

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaşlık bağlılığı puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemeye yönelik yapılan t-testi sonucunda, arkadaş bağlılığı puanları ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 1).

Tablo 2. Öğrencilerin akademik birim, yaş, kardeş sayısı, aile yapısı, aile durumları yaşadıkları ve barındıkları yere göre arkadaş bağlılık ölçeğinin puan ortalamaları dağılımı

	N	X	SS	F	P	Tukey
Akademik Birim						
Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu	184	3,43	0,40	6,966	0,001	1-3 2-3
Fen Edebiyat fakültesi	168	3,40	0,37			
Eğitim Fakültesi	167	3,55	0,35			
Yaş						
18	192	3,49	0,33	1,544	0,188	
19	181	3,41	0,40			
20	77	3,46	0,45			
21	33	3,53	0,36			
22 ve üzeri	36	3,47	0,38			
Kardeş Sayısı						
Tek Çocuk	43	3,53	0,33	5,044	0,002	2-4
İki Çocuk	206	3,52	0,39			
Üç Çocuk	127	3,43	0,34			
Dört Çocuk ve üzeri	143	3,38	0,39			
Aile Yapısı						
Çekirdek Aile	372	3,43	0,38	3,866	0,022	1-2
Geniş Aile	127	3,52	0,38			
Parçalanmış Aile	20	3,61	0,35			
Yaşadıkları Yer						
İl	257	3,47	0,34	2,717	0,067	
İlçe	169	3,49	0,36			
Köy	93	3,38	0,49			
Barınılan Yer						
Ailemle	96	3,50	0,36	0,856	0,464	
Devlet Yurdu	144	3,48	0,41			
Özel Yurt	163	3,45	0,33			
Öğrenci Evi	116	3,43	0,43			

	N	X	SS	F	P	Tukey
Aile Durumları						
Anne Baba Birlikte Yaşıyor	452	3,45	0,38			
Anne Baba Ayrı Yaşıyor	36	3,54	0,39	1,538	0,204	
Anne Vefat Etmiş	9	3,64	0,29			
Baba Vefat Etmiş	22	3,38	0,34			

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaş bağlılığı ve akademik birimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ortalamalar incelendiğinde, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin arkadaş bağlılığı puanları daha yüksek olarak belirlenmiştir (Tablo 2).

Öğrencilerin arkadaşlık bağlılığı ve kardeş sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ortalamalar incelendiğinde, ailedeki çocuk sayısı “dört çocuk ve üzeri” olanların arkadaş bağlılığı puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile aile yapısı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ise, “geniş aile” yapısına sahip olanların arkadaş bağlılığı puanları daha yüksek olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşları, aile durumları, yaşadıkları ve barındıkları yer değişkeni ile arkadaş bağlılığı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). (Tablo 2)

Tablo 3. Öğrencilerin aile ve arkadaş ilişkileri durumlarına göre arkadaş bağlılık ölçeğinin puan ortalamaları dağılımı

	N	X	SS	F	P	Tukey
Aile İlişkisi						
Çok iyi	210	3,43	0,39			
İyi	167	3,46	0,35			
Orta	85	3,51	0,36	1,105	0,354	
Kötü	46	3,51	0,44			
Çok Kötü	11	3,54	0,41			
Arkadaş İlişkisi						
Çok iyi	189	3,59	0,35			
İyi	259	3,44	0,32			1-2
Orta	57	3,26	0,42	19,046	0,000*	1-3 1-4
Kötü	7	2,97	0,51			1-5
Çok Kötü	7	2,86	0,80			

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile aile ilişkisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Arkadaş bağlılığı ile arkadaş

ilişkisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. ($p < 0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ortalamalar incelendiğinde, arkadaş ilişkisi “Çok iyi” olanların arkadaş bağlılığı algısı daha yüksek bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 4. Aile ve öğrenci gelirine göre arkadaş bağlılık ölçeğinin puan ortalamaları dağılımı

	N	X	SS	F	P	Tukey
Aile Geliri						
0-900	101	3,40	0,36			
901-1800	220	3,46	0,38	1,955	0,120	
1801-2700	143	3,47	0,39			
2701 ve üzeri	55	3,55	0,39			
Öğrenci Geliri						
0-900	101	3,40	0,36			
901-1800	220	3,46	0,38	3,445	0,017	1-3
1801-2700	143	3,47	0,39			
2701 ve üzeri	55	3,55	0,39			

Arkadaş bağlılığı puanları ile aile gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Arkadaş bağlılığı puan ortalamaları ile öğrenci gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ortalamalar incelendiğinde, öğrenci geliri “1801-2700 arası” olanların arkadaş bağlılığı puanları daha yüksek olarak belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Öğrencilerin anne- baba eğitimi ve anne- baba mesleğine göre arkadaş bağlılık ölçeğinin puan ortalamaları dağılımı

	N	X	SS	F	P	Tukey
Baba Eğitimi						
Okuryazar Değil	20	3,58	0,31			
Okuryazar	20	3,53	0,31			
İlkokul	150	3,39	0,36	3,415	0,005	3-5
Ortaokul	111	3,40	0,47			
Lise	148	3,53	0,33			
Üniversite Yüksek Lisans	70	3,51	0,36			
Anne Eğitimi						
Okuryazar Değil	50	3,38	0,41			
Okuryazar	45	3,43	0,40			
İlkokul	227	3,42	0,39	2,409	0,036	3-5
Ortaokul	83	3,53	0,32			
Lise	83	3,54	0,36			
Üniversite Yüksek Lisans	31	3,52	0,33			

	N	X	SS	F	P	Tukey
Baba Mesleği						
Devlet Memuru	107	3,52	0,36			
İşçi	135	3,50	0,44			
Serbest Meslek	96	3,34	0,29	3,379	0,010	1-3 2-3
Emekli	112	3,47	0,38			
Diğer	69	3,45	0,35			
Anne Mesleği						
Ev Hanımı	429	3,44	0,39			
Devlet Memuru-İşçi	63	3,52	0,34	3,371	0,011	1-2
Emekli	13	3,44	0,29			
Diğer	14	3,76	0,23			

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaş bağlılığı puan ortalamaları ile anne - baba eğitim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ortalamalar incelendiğinde, anne ve baba eğitim durumu “Lise” olanların arkadaş bağlılığı puanı daha yüksek olarak saptanmıştır (Tablo 5).

Öğrencilerin arkadaş bağlılığı puan ortalamaları ile anne - baba mesleği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan tukey testi sonucu ortalamalar incelendiğinde, baba meslek durumu “Devlet memuru”, anne meslek durumu “Devlet memuru-işçi” olanların arkadaş bağlılığı puan ortalamaları yüksek olarak saptanmıştır (Tablo 5).

4. Tartışma

Çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre arkadaşlık bağlılığı puanları arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmamıştır. Lise öğrencileri ile yapılan çalışmalarda kızların erkeklere oranla daha fazla arkadaşlarına bağlandıkları ve arkadaşlarını erkeklerden daha fazla sevdikleri bulunmuştur. Kızlar çoğunlukla arkadaşları ile küçük gruplar halinde vakit geçirirken, erkeklerin daha büyük gruplar halinde bulunarak aktivitelerini (spor gibi) yürüttükleri görülmüştür. Bu nedenle kızların arkadaşlık ilişkilerinin daha samimi olduğu düşünülmektedir (Kola 2013, Günaydın ve Yöndem 2007, Kumru, Carlo ve Edwards 2004, Kahraman 2008) (Tablo 1). Üniversite yıllarında öğrencilerin değişen ilgi alanları, sosyal ve kişilerarası ilişkileri farklı konulara (üniversite ortamına alışma, aileden ayrı yaşamının verdiği sorumluluklar, gelecekle ilgili kaygılar gibi) daha bağımsız ve gerçekçi yaklaşımlarına neden olmuş olabilir bu nedenlerle bizim araştırma sonucumuz bu araştırmalardan farklılık göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaş bağlılığı ve akademik birimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin arkadaş bağlılığı puanları daha yüksek olarak belirlenmiştir. Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin almış oldukları dersler ve meslekleri gereği gençlerle bir arada

olma durumları bu sonuçları desteklemektedir (Tablo 2). Üniversite öğrencileri ile bu konuda yapılan başka bir çalışma bulamadığımızdan karşılaştırma yapma olanağımız olamamıştır.

Öğrencilerin arkadaş bağlılığı ve kardeş sayıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailedeki çocuk sayısı “dört çocuk ve üzeri” olanların arkadaş bağlılığı puan ortalamaları daha düşük bulunmuştur. Kahraman’ın (2008) çalışmasında ise istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, en yüksek arkadaşlık puanının iki kardeşli grupta, en düşük arkadaşlık puanının ise üç ve daha fazla kardeşli grupta olduğu görülmüştür. Kahraman tarafından yapılan çalışmanın sonucu bu araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Ergenlik döneminde; pek çok kardeş birbirine karşı zıt duygulara sahip olabileceği de, sırdaş olarak birbirlerine güvenmektedirler. Birbirlerine karşı karmaşık duygular hissettikleri halde; cinsellik, karşı cinsle arkadaşlık ve buna benzer konularda birbirlerinin sırdaşı ve danışmanı olurlar. Ergenler arkadaşlarıyla kardeşlerinden daha yakın, kardeşleriyle arkadaşlarıyla olduklarından daha kontrollüdür. Ancak kardeşlerin yakınlığı artarken, arkadaşlıklarındaki yakınlıkta azalma görülmektedir (Updegraff ve ark. 2002). Bu durum araştırma bulgusunu desteklemektedir (Tablo 2).

Öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile aile yapısı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Geniş aile yapısına sahip olanların arkadaş bağlılığı puanları daha yüksek olarak belirlenmiştir. Geniş ailelerde ebeveynlerin bütün çocukları ile yeterince ilgilenememesi, ergenlerin sevgi, ilgi gibi ihtiyaçlarını dışarıda aramasına neden olmaktadır, bu durum araştırma bulgumuzu desteklemektedir (Alacahan 2010, Baybuğa ve Kubilay 2003) (Tablo 2).

Öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile yaşadıkları yer değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır, ancak en yüksek arkadaşlık puanının ilçede yaşayan grupta, en düşük arkadaşlık puanının ise köyde yaşayan grupta olduğu görülmektedir. Führ (2002) yaptığı çalışmada kırsal kesimdeki ergenlerin arkadaş ilişkilerinin düşük, şehirdeki ergenlerin arkadaş ilişkilerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Bu çalışma araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Way , Gingold, Rotenberg ve Kuriakose’nin (2005) çalışmasında ise istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte en yüksek arkadaşlık puanının köyde yaşayan grupta, en düşük arkadaşlık puanının ise ilçede yaşayan grupta olduğu görülmüştür. Yurt dışında yaşayan ergenlerin kendi etnik grupları içerisinde çok sıkı bir arkadaşlık ilişkisine sahip olması bu farklılığa neden olmuş olabilir (Kahraman 2008) (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile aile ilişkisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak arkadaş bağlılığı ile aile ilişkisi arasında ters yönlü bir ilişki saptanmıştır. Aile ilişkisi iyi olan öğrencilerde arkadaş bağlılığı puanları daha düşük bulunmuştur. Arkadaş bağlılığı ile arkadaş ilişkisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir ve arkadaş ilişkisi “ çok iyi” olanların arkadaş bağlılığı puanı daha yüksek bulunmuştur. Ergenlikte ebeveynle

yaşanan ilişkilerde değişimler ve çatışmalardan dolayı iletişim azalmakta, akranlarla daha fazla zaman geçirilmekte, aynı paydada buluşulmakta, iletişim ve bağlılığın yönü akranlara ve başka yetişkinlere kaymaktadır. Ergenlik döneminde arkadaşların etkisi giderek artmakta, aile ilişkileri önemsenmemekte ve arkadaşlar ön plana çıkmaktadır, bu durum araştırma bulgusunu desteklemektedir (Günaydın ve Yöndem 2000, Kaplan ve Aksel 2013, Delikara 2001) (Tablo 3).

Öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile aile gelir düzeyi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamış ancak gelir düzeyi arttıkça arkadaş bağlılık puanlarının da yükseldiği belirlenmiştir. Bu sonucu destekler nitelikte öğrencilerin gelir düzeyleri ile arkadaş bağlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Kola'nın (2013) araştırmasında, lise öğrencilerinin aile gelir düzeylerine göre arkadaşlık bağlılığı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmazken, aile geliri düzeyi yüksek olan öğrencilerin puanları, aile gelir düzeyi düşük olanlardan yüksek bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyin iyi olması ile ihtiyaçların rahatlıkla karşılanması öğrencilerin iyi iletişim kurmalarını sağlayabilir ve yeterli maddi olanaklarla arkadaşlarıyla daha fazla zaman geçirebilirler (Tablo 4).

Öğrencilerin arkadaş bağlılığı ile anne-baba eğitimi ve anne-baba mesleği değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup, en düşük arkadaşlık puanı, babası ilköğretim mezunu ve serbest meslek sahibi olan öğrencilerde görülmektedir. Eğitim durumu daha düşük ve daha yüksek babalara sahip olan öğrencilerin puanlarının da daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitim seviyesi düşük babalarla ergenlerin etkili iletişim kuramaması arkadaş bağlılığını artırabilir. Eğitim düzeyi yüksek olan babaların ise arkadaşlık ilişkileri konusunda bilinçli olması ve aşırı müdahaleci olmamaları yine arkadaş ilişkilerini olumlu şekilde etkileyebilir. Aynı şekilde eğitim seviyesi yüksek annelere sahip öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Anneleri ev hanımı ve emekli olan öğrencilerin ise puanlarının daha düşük olduğu bulunmuştur. Bunun nedeninin, öğrencilerin anneleri ile daha sık iletişim kurabilme olanaklarının olması olduğu düşünülebilir. Annesi çalışan öğrencilerin ise bu olanaklara fazla sahip olamamaları arkadaşlarıyla daha fazla zaman geçirmelerine neden olabilmektedir. Ebeveynlerin, çocukların sosyal davranışlarında ve arkadaş ilişkilerinde etkileri ile ilgili lise öğrencileri ile yapılan araştırmalarda anne-babanın eğitim düzeyi yükseldikçe arkadaş bağlılığının azaldığı saptanmıştır. Ebeveynlerin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarıyla ilişkilerinin daha arkadaşça olduğu ve paylaşımlarının arttığı belirlenmiştir (Çevik ve Çelikkaleli 2010, Criss ve ark. 2002, Dizman 2003). Üniversite yıllarına kadar aile ile yaşayan ve iyi bir ilişki kuran gençler aileden ayrıldığında arkadaşları ile sağlıklı ilişkiler kurabilmektedir (Tablo 5).

Geleceğimizi oluşturan gençlerimizin sağlıklı ilişkiler kurması ve bu ilişkileri olumlu biçimde sürdürebilmesi toplumumuzun refahı ve gelişimi açısından oldukça önemlidir. Üniversite öğrencilerinin akranları ile ilişkilerini geliştirmeye yönelik faaliyetler düzenlenmesinin, arkadaş bağlılığını olumlu yönde etkileyeceği düşünülebilir. Ayrıca bu konu ile ilgili farklı ve geniş örneklem grupları ile araştırmalar yapılması,

arkadaş bağlılığını etkileyen ve bundan etkilenen faktörlerin kapsamlı olarak çalışılması önerilebilir.

5. Kaynakça

- Alacahan O. (2010). Çocuğunu sokakta çalıştıran ailelerin sosyo-ekonomik profili, tutum ve beklentileri. Sosyal Siyaset Konferansları, 59(2):133-147.
- Baybuğa MS, Kubilay G. (2003). Sokakta yaşayan/çalışan çocukların aile ve yaşadıkları konutun özellikleri. Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Dergisi. s.34-46.
- Bee H, Boyd D. (2009). The Developing Child. Çocuk Gelişim Psikolojisi. Çeviren: Gündüz O, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Criss M, Petit G, Bates J, Dodge K. and Lapp A. (2002). Family adversity positive peer relationships and children's externalizing behaviour. Child Development. 4:1220-1237.
- Çevik GB, Çelikkaleli Ö. (2010) Ergenlerin Arkadaş Bağlılığı ve İnternet Bağımlılığının Cinsiyet, Ebeveyn Tutumu ve Anne-Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(3):225-240
- Delikara, İ. (2001). "Ergenlerde Akran İlişkileri İle Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu. Ankara.
- Deniz ME. (2006). Ergenlerde bağlanma stilleri ile çocukluk istismarları ve suçluluk-utanç arasındaki ilişki. Eurasian Journal of Educational Research. 22: 89-99.
- Dizman, H. (2003). Anne Babası ile Yasayan ve Anne Yoksunu Olan Çocukların Saldırganlık Eğilimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. 129 S., Ankara.
- Elbir N. (2000). Lise 1. sınıf öğrencilerinin sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek lisans tezi. Danışman: Doç.Dr. İbrahim Yıldırım. Ankara.
- Führ M. (2002). "Coping Humor in Early Adolescence". Humor: International Journal Of Humor Research . 15-3, 283-304.
- Günaydın B, Yöndem ZD. (2000). Ergenlerde Akran Bağlılığının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 7(1): 129- 139
- Günaydın B, Yöndem ZD. (2007). Ergenlerin akran bağlılığının bazı değişkenler açısından incelenmesi. AİBÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(1):141-153.
- Hortaçsu N. ve Oral A. (1991). Factors affecting relationships of Turkish adolescents with parents and same-sex friends. Journal of Social Psychology, 131 (3), 413 -427.
- Kahraman F. (2008). Ergenlerde Arkadaşlık İlişkisi İle Mizah Duygusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Tez Danışmanı Doç. Dr. Ayşe B. Aksoy Ankara
- Kaplan B, Aslan EŞ. (2013). Ergenlerde Bağlanma ve Saldırganlık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Nesne Psikoloji Dergisi (NPD), 1(1):20- 49
- Koç M. (2004). Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 17(2): 231-256
- Kola T. (2013). 15-22 Yaş Ergenlerde Arkadaş Bağlılığının İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Danışman Prof. Dr. Ayşe Ferda Ocakçı İstanbul
- Kumru A, Carlo G, Edwards CP. (2004). Olumlu sosyal davranışları ilişkisel, kültürel, bilişsel ve duyuşsal bazı değişkenlerle ilişkisi. Türk Psikoloji Dergisi. 19(54):109-125.

- Salı G. (2010). Çalışan Ve Çalışmayan Çocukların Arkadaşlık İlişkileri, Sosyal Destek Algıları Ve Mükemmeliyetçiliklerinin İncelenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ev Ekonomisi (Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi) Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Danışman: Prof. Dr. Aysel Köksal Akyol. Ankara
- Sarı M. (2012). Empatik Sınıf Atmosferi ve Arkadaşlara Bağlılık Düzeyinin Lise Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesine Etkisi. Educational Administration: Theory and Practice. 18 (1): 95-119
- Terzi Ş, Çankaya ZC. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma durumlarını yordama gücü. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(31):1-11.
- Türkdoğan T, Duru E. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Temel İhtiyaçların Karşılama Düzeyinin Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 11(22): 199 – 223
- Way N, Gingold R, Rotenberg M. ve Kuriakose G. (2005). Close Friendships Among Urban, Ethnic-Minority Adolescents. New Directions For Child And Adolescent Development, no. 107. 41-59

Extended Abstract

People create their basis of personality and emotional side by interaction with their family and community which they live with. Those basis, continue the relation which build with other people meet in next years. That's why teenagers, which could not create good peer relationship can have emotional problems (Deniz 2006, Terzi ve Çankaya 2009, Sarı 2012). Personal development for teenagers who are the future of our society is very important because they should grown as happy and healthy people. Person's relationships in teenages leads to shaping of the life and so effective on teenagers. Friendship becomes more important than before for teenagers who are far away from their family. Present study done for compare the friendship correlation and reduce the problems of teenager which they can face in their future life and to develop healthy relations for their life among Kastamonu University freshman students. (Deniz 2006).

Research were conducted on 519 freshman students on 2014-2015 education semester. The data obtained from the study collected on "Personal information form" which is 15 question and "friend correlation scale" developed by Armsden and Greenberg (1987) were analyzed by SPSS 15.0 programme using number, percentage, average, standart deviation, independent groups t test, one-way analysis of variance and tukey test. According to results of the study, statistically significant relationships were found between academical department, number of sister/brother, educational status of father/mother and occupation, economical income of student and friendship correlation. Nevertheless there is no relationship with the friendship correlation numbers of students between genders, family relationship and their ages.

There is no statistical relationship among friendship correlation and family relation, age, place of residence, family statue, family income and gender. But friendship correlation sense found high among student in Educational Department, who is only brother/sister, lives in extended family, whos father is illiterate, whos mother is high school graduate, whos mother and father are civil servants, or whos salary is higher.

As a result, education of teenagers, who are our future has crucial importance. Correlation has direct impact on people's social relationships and people's mental health. Absence of reliable correlation in teenage years will cause corelation problems in the future. To be able to develop society, both mentally and physically healthy people are needed. Integrative approach is needed against teenagers. Media, professional organizations, families and educators should work concertedly. Families should be informed about development of teenagers and their friend relationships' effect on them with education seminars. (Kahraman 2008, Kola 2013).

Keywords: Friendship correlation, university students, educational status of father/mother